P.91

Martin J.M. Hoondert, *Om de parochie. Ritueel-muzikale bewegingen in de marge van de parochie. Gregoriaans, Taizé, Jongerenkoren*, Uitgeverij Abdij van Berne, Heeswijk 2006, 423 pp., € 25, ISBN 90 76 242 720.

Kerk en Theologie 58,1 (2007), 91-93

Dit boek is als proefschrift verdedigd aan de Universiteit van Tilburg. De auteur heeft onderzoek gedaan naar de plaats en de functie van drie verschillende muziekstijlen die doorgaans niet in de wekelijkse liturgie van een gemiddelde rooms-katholieke parochie maar in de marge ervan worden beoefend. In het onderzoek heeft hij gekozen voor een 'kwalitatieve aanpak', die wordt gekenmerkt door een open en explorerende benadering

P.92

en ook als etnografie kan worden aangeduid. In een verantwoording van de methode van onderzoek verklaart hij dat hij op grond van participerende observatie de praktijk van enkele gregoriaanse schola's, Taizé-groepen en jongerenkoren wil beschrijven en analyseren. Voor het gregoriaans heeft hij gekozen voor koren te Amsterdam en te Ulvenhout. De Schola Cantorum Amsterdam verzorgt zelfstandig, los van een parochie, vieringen die zijn geënt op de Tridentijnse getijden, waarin nieuwere elementen zijn ingevoegd. Hoondert spreekt van optredens 'in liturgisch-concertante context'. De zangers pretenderen niet dat zij zelf in de geloofstraditie van de getijden staan, maar doen hieraan mee als in een ritueel spel. Het Ulvenhoutse koor is aan een parochie verbonden en participeert in eucharistievieringen waarin, in Hoonderts waarneming, de Nederlandse liturgie en het Latijnse gregoriaans niet harmonisch samengevoegd zijn. Afgezien van de beschrijving van deze twee koren bespreekt hij de diverse visies op de gregoriaanse zangpraktijk en de netwerken waarin het gregoriaans in ere wordt gehouden. Voor de liturgische stijl van Taizé zijn groepen te Utrecht en te Oosterhout onderzocht, waarvan de eerste de vieringen in overleg met deze gemeenschap opzet, en de tweede op eigen initiatief handelt en zich in de opzet dan ook afwijkingen veroorlooft. Er volgt een analyse van de Taizé-gezangen en van de redenen waarom deze in brede kring populair zijn geworden. Tenslotte beschrijft de auteur twee jongerenkoren, één in Den Haag en één in Goirle, en hun heel verschillende inbedding in de respectieve parochies. Hij spreekt van inductieve liturgie, omdat deze uitgaat van de ervaringen en muzikale expressie van de jongeren; daar tegenover staat de deductieve liturgie, waarin het algemene wordt toegepast op het particuliere. In zijn slotbeschouwingen neemt Hoondert het voor deze muzikale bewegingen in de marge van de parochie op, omdat zij volgens hem een vernieuwende invloed op de gangbare liturgie kunnen hebben. Hoewel dit toegankelijk geschreven en mooi uitgegeven boek in het perspectief van rooms-katholieke parochies staat, is het ook van belang voor protestantse theologen en musici. Er zijn immers genoeg protestanten die door de verbale, door krachtige orgelmuziek begeleide protestantse kerkdiensten niet meer worden aangesproken. Deze studie wijst op enkele alternatieve vormen en stijlen, die ook in een protestantse context vruchtbaar gemaakt kunnen worden.

Riemer Roukema